

مادی‌گرایی بر اساس حمایت اجتماعی ادراک‌شده،
حرمت خود و سبک‌های تصمیم‌گیری در نوجوانان

**Materialism on the Basis of Perceived Social Support,
Self-Esteem and Decision Making Styles in Adolescents**

Mojgan Sepahmansour, PhD

Islamic Azad University
Tehran Central Branch

مژگان سپاه‌منصور

دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکز

چکیده

هدف این پژوهش پیش‌بینی مادی‌گرایی بر اساس حمایت اجتماعی ادراک‌شده، حرمت خود و سبک‌های تصمیم‌گیری بود و شرکت‌کنندگان پژوهش ۲۰۰ دانش‌آموز دختر دوره دوم متوسطه شهر تهران در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ بودند که به شیوه چندمرحله‌ای انتخاب شدند و به مقیاس مادی‌گرایی (ریچنز و داوسون، ۱۹۹۲)، مقیاس حمایت اجتماعی ادراک‌شده (زیمت، دالم، زیمت و فارلی، ۱۹۸۸)، حرمت خود (روزنبرگ، ۱۹۶۵) و سبک‌های تصمیم‌گیری (اسکات و بروس، ۱۹۹۵) پاسخ دادند. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که بر اساس حرمت خود، سبک‌های تصمیم‌گیری وابستگی، اجتنابی و شهودی و حمایت خانواده می‌توان مادی‌گرایی را پیش‌بینی کرد. نتایج این پژوهش با روشن ساختن نقش حمایت اجتماعی، حرمت خود و سبک‌های تصمیم‌گیری در گرایش به مادی‌گرایی در کاهش این پدیده کاربرد خواهد داشت.

واژه‌های کلیدی: مادی‌گرایی، حمایت اجتماعی ادراک‌شده، حرمت خود، سبک‌های تصمیم‌گیری

Abstract

The aim of this study was to predict materialism on basis of perceived social support, self-esteem and decision making styles. Two hundred high school female students were selected from high schools in Tehran by multistage sampling method. The participants completed the Material Value scale (Richihs & Dawson 1992), Perceived Social Support Scale (Zimet, Dahlem, Zimet & Farley, 1988), Decision Making Styles Scale (Schott & Broce, 1995), and Self-Esteem Scale (Rosenberg, 1965). The result of multiple regression analysis indicated that self-esteem, dependent, avoidant, and intuition decision making styles, and also family support can predict materialism. As a result, it can be concluded that by clarifying the role of self-esteem, social support and decision making in predicting materialism, this phenomenon may be reduced.

Keywords: materialism, perceived social support, self-esteem, decision making

received: 11 March 2017

accepted: 12 August 2017

دریافت: ۹۵/۱۲/۲۱

پذیرش: ۹۶/۵/۲۱

Contact information: drsepahmansour@yahoo

این مقاله برگرفته از طرح پژوهشی معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز است.

مقدمه

مادی‌گرایی^۱ نقش انکارناپذیر در دنیای صنعتی و مدرن امروزی دارد (میتال، ۲۰۱۵). بیش از نیمی از جوانان معتقدند تعلقات مادی موجب شادکامی و رضایت بیشتر از زندگی است و بیش از ۶۰ درصد از دانش‌آموزان با این عبارت موافق بوده‌اند، که در بزرگسالی شغلی را انتخاب خواهیم کرد که پول بیشتری به دست آورم (گلدبرگ و پراچیو، ۲۰۰۳). این روند موجب شده است که پژوهشگران جوانان امروزی را مادی‌گراترین نسل بشر قلمداد کنند (شارم، وانگ و اریف، ۲۰۱۳).

مادی‌گرایی به معنی اهمیت قائل شدن فرد برای مادیات است. در بالاترین سطح از مادی‌گرایی اموال جایگاه اصلی را در زندگی پیدا می‌کند و به عنوان منبع رضایت از زندگی و شادکامی مطرح می‌شود (پیلچ، ۲۰۱۶).

اگرچه مادی‌گرایی آثار مثبتی مانند ارضای نیاز به تمایز یافتگی^۲ دارد، پژوهش‌هایی رو به افزایش است که پیامدهایی منفی آن، مانند افسردگی، سطوح پایین شادکامی و نداشتن رضایت از زندگی را نشان می‌دهد (زانک، هاول، کاپراریلو و گاوارا، ۲۰۱۴). زیرا افراد مادی‌گرا به جای داشته‌ها بر نداشته‌ها تمرکز می‌کنند و جنبه‌های مثبت زندگی را در نظر نمی‌گیرند. مفهوم مادی‌گرایی از دیدگاه‌های مختلف بررسی شده است.

کیسر (۲۰۰۸) مادی‌گرایی را به مثابه رگه‌ای ذاتی مانند تنوع‌طلبی^۳، هیجان‌خواهی^۴ و نیاز به شناخت و تفرد^۵ می‌داند. افراد مادی‌گرا با تمرکز بر سطوح پایین سلسله‌مراتب نیازها در هرم مزلو^۶، مانند امنیت جسمانی، کمتر به مراتب بالاتر نیازها مانند خودشکوفایی توجه دارند (اینگه‌هارت، ۱۹۹۰). بر اساس نظریه خودتعیین‌گری^۷ افراد برای دستیابی به هویت فردی و بسط توانمندی‌ها و ادراک خود به طرق مختلف از جمله رسیدن به شهرت، قدرت، جذابیت جسمانی و ثروت تلاش می‌کنند (رایان و دسی، ۲۰۰۰). در نظریه مقایسه اجتماعی^۸ افراد تمایل به مقایسه

خود با دیگران دارند و در این مقایسه به‌مرور می‌آموزند که ارزش‌های مادی در نظر دیگران پذیرفتنی است و آن را به عنوان هنجار اجتماعی می‌پذیرند (جان و پرندرگت، ۲۰۰۷).

رابطه مادی‌گرایی با عوامل مختلف، مانند والدگری استبدادی (اسلاتر و ماریکا، ۲۰۱۶)، جهت‌گیری مذهبی (راکراچاکران، موسچیز، اونگ و شانون، ۲۰۱۵)، بهزیستی روان‌شناختی (مایسن، ۲۰۰۹)، اضطراب و خودشکوفایی (کیسر، ۲۰۰۸)، ویژگی شخصیتی توافق‌جویی و نوروزگرایی، خودشیفتگی^۹ و رفتار ضد اجتماعی (پیلچ، ۲۰۱۶)، عدالت اجتماعی ادراک‌شده^{۱۰} (هزارجبینی و صفری، ۱۳۹۰) درآمد و سطح رفاه جامعه (روجاز، ۲۰۰۸) و متغیرهای جمعیت‌شناختی مانند سن، جنس و تحصیلات (مایسن، ۲۰۰۹) آشکار شده است. از میان متغیرهای همبسته با مادی‌گرایی، بازخورد و احساسات درباره خود^{۱۱} توجه زیادی را جلب کرده است. محققان دریافتند افرادی که حرمت خود اندک دارند برای جبران احساس کمتری و افزایش حس خوداحترامی به مادی‌گرایی روی می‌آورند (چانگ، و ارکین، ۲۰۰۲).

از سایر متغیرهای همبسته با مادی‌گرایی نیاز به ایمنی و امنیت است (گلویتیزر و مالتیلتن، ۱۹۸۲). حمایت اجتماعی ادراک‌شده^{۱۲} به‌ویژه در والدین مهم‌ترین منبع حمایت و پذیرش است. نوجوانانی که از حمایت والدین محروم بوده‌اند حرمت خود کمتری دارند و احتمال گرایش به مادی‌گرایی در آنان بیشتر است (باروراف، ۱۹۹۷؛ چاپلین و جان، ۲۰۰۷؛ کیسر، رایان، کاکمن و شلدون، ۲۰۰۴).

پژوهش‌ها نشان می‌دهد که بازخوردها و ارزش‌های مادی‌گرایی با سبک‌های تصمیم‌گیری مرتبط است (زارکو، ۲۰۱۴). سبک‌های تصمیم‌گیری^{۱۳} افراد الگوی عادت‌ی را نشان می‌دهد که هنگام تصمیم‌گیری از آن استفاده می‌شود و به سبک‌های تصمیم‌گیری عقلایی^{۱۴}، شهودی^{۱۵}، وابستگی^{۱۶}، ارتجالی^{۱۷} و اجتنابی^{۱۸} طبقه‌بندی شده است.

1. materialism
2. differentiation
3. variety seeking
4. sensation seeking
5. individuality
6. Maslow, A.

7. self-determination theory
8. social comparison
9. narcissism
10. perceived social justify
11. self
12. perceived social support

12. decision making styles
14. rational
15. intuitive
16. dependent
17. spontaneous
18. avoidant

۰/۸۴ (سپاه‌منصور، براتی و حسینقلی، ۱۳۹۴) و در این پژوهش ۰/۷۱ به دست آمد.

مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک‌شده^۵ (زیمت، دالم، زیمت و فارلی، ۱۹۸۸). این مقیاس یک ابزار ۱۲ ماده‌ای است و سه زیرمؤلفه خانواده، دوستان و دیگران را می‌سنجد. پاسخ به این مقیاس به صورت لیکرت از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵) است. نتایج بررسی زیمت و دیگران (۱۹۸۸) در زمینه ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس چندبعدی ادراک‌شده نشان داد که این ابزار برای سنجش حمایت اجتماعی ادراک‌شده روایی و اعتبار مناسب دارد. نتایج مطالعه براور^۶، امسلی^۷، کید^۸، لوچنر^۹ و سیدات^{۱۰} (۲۰۰۸) نقل از شکری، فراهانی، کرمی‌نوری و مرادی، (۱۳۹۱) در تحلیل ویژگی‌های روان‌سنجی این مقیاس با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی نشان داد که ساختار سه‌عاملی این مقیاس (دیگران مهم، خانواده و دوستان) برازش قابل قبول با داده‌ها دارد. در ایران ضریب الفای کرونباخ عامل کلی و ابعاد سه‌گانه به ترتیب ۰/۸۹، ۰/۸۴، ۰/۸۵ و ۰/۹۱ گزارش شد (شکری و دیگران، ۱۳۹۱). اعتبار این مقیاس در این پژوهش برابر با ۰/۸۵ به دست آمد.

مقیاس حرمت خود^{۱۱} (روزنبرگ، ۱۹۶۵). این مقیاس یک ابزار ۱۰ ماده‌ای است و دو بعد تصور مثبت و تصور منفی از خود را می‌سنجد. پاسخ به ماده‌ها به صورت لیکرت از کاملاً موافقم (۵) تا کاملاً مخالفم (۱) درجه‌بندی می‌شود. گرین‌برگر، چن، دمیترووا، فراگیا (۲۰۰۳) نقل از مرادی، باقرپور و حسنوند، (۱۳۹۵) همسانی درونی مقیاس را ۰/۸۴ و ضرایب بازآزمایی آن را با فاصله زمانی دوهفته، پنج ماه و یک سال به ترتیب ۰/۶۷، ۰/۶۲ و ۰/۶۲ گزارش کردند. در ایران این مقیاس از طریق دونیمه کردن و آلفای کرونباخ بررسی و ضریب آن ۰/۸۴ گزارش شد (رجبی و بهلول، ۱۳۸۶). در این پژوهش اعتبار پرسشنامه ۰/۸۲ به دست آمد.

پرسشنامه سبک‌های تصمیم‌گیری^{۱۲} (اسکات و بروس،

با توجه به اهمیت مادی‌گرایی در روابط بین فردی، بهزیستی روان‌شناختی و سایر نیازهای اساسی (جانگ، زانگ و کی، ۲۰۱۵)، هدف این پژوهش تعیین سهم حمایت اجتماعی ادراک‌شده، حرمت خود و سبک‌های تصمیم‌گیری در پیش‌بینی مادی‌گرایی است.

روش

این پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی و جامعه آماری آن شامل دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر تهران در سال ۹۵-۹۴ بود. از آنجا که از نظر متخصصان در پژوهش‌های همبستگی تعداد حجم نمونه ۲۰۰ نفر کافی است (دلاور، ۱۳۸۷)، در این پژوهش نمونه‌ای از ۲۰۰ دانش‌آموز دختر با روش نمونه‌برداری چندمرحله‌ای انتخاب شد. به این صورت که بین مناطق آموزش و پرورش شهر تهران مناطقی در شمال، مرکز و جنوب و از بین این مناطق چند دبیرستان دخترانه دوره دوم متوسطه دخترانه انتخاب شد. میانگین سنی در این پژوهش ۱۷ سال و انحراف استاندارد ۰/۶ بود. شرایط ورود برای شرکت در پژوهش عبارت بود از: اشتغال به تحصیل در یکی از مدارس دخترانه دوره دوم متوسطه شهر تهران، رضایت داوطلب برای شرکت در پژوهش، نداشتن بیماری روان‌پزشکی یا پزشکی مستلزم مصرف دارو در زمان پژوهش. در این پژوهش از ابزارهای زیر استفاده شد:

مقیاس مادی‌گرایی^۱ (ریچنز و داوسون، ۱۹۹۲). این مقیاس ۱۸ ماده و سه زیرمقیاس محوریت^۲، شادکامی^۳ و موفقیت^۴ و هر یک از زیرمقیاس‌ها ۶ ماده و یک نمره کل دارد. نمره‌گذاری آن بر اساس طیف لیکرت از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵) است. اعتبار آزمون با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۲ و روایی آن با استفاده از روش بازآزمایی ۰/۸۷ برای کل مقیاس، ۰/۸۲ برای مقیاس محوریت، ۰/۸۶ برای محور شادکامی و ۰/۸۲ برای مقیاس موفقیت گزارش شده است (ریچنز و داوسون، ۱۹۹۲). در ایران اعتبار این مقیاس

1. Materialism Scale
2. centrality
3. happiness
4. success
5. Multidimensional Scale of Perceived Social Support
6. Bruwer, B.

7. Emsley, R.
8. Kidd, M.
9. Lochner, C.
10. Seedat, S.
11. Self-Esteem Scale
12. Decision Making Questionnaire

جدول ۲ نشان می‌دهد که از بین ۷ متغیر ورودی، حرمت خود ($\beta = -0/318$) و سبک‌های تصمیم‌گیری عقلانی ($\beta = -0/508$)، شهودی ($\beta = -0/140$)، اجتنابی ($\beta = 0/118$) و وابستگی ($\beta = 0/103$)، روی هم ۵۷/۹ درصد از تغییرات مادی‌گرایی را تبیین می‌کند. بنابراین حمایت اجتماعی ادراک‌شده، نقشی در پیش‌بینی مادی‌گرایی ندارد و متغیرهای پیش‌بین، به ترتیب اولویت و سهم آن‌ها بر اساس ضرایب بتا، عبارت است از: سبک عقلانی، حرمت خود، سبک تصمیم‌گیری شهودی، سبک اجتنابی، سبک وابستگی.

جدول ۳ دو رگرسیون انجام‌شده را نشان می‌دهد. در رگرسیون از بین ۳ متغیر ورودی، فقط حمایت خانواده ($\beta = -0/124$) قادر است مادی‌گرایی را پیش‌بینی کند. و در رگرسیون دوم حرمت خود ($\beta = -0/124$) به‌تنهایی قادر به پیش‌بینی مادی‌گرایی است و فقط ۱/۳ درصد از تغییرات مادی‌گرایی بر اساس حرمت خود تبیین می‌شود.

جدول ۴ نشان می‌دهد که از بین ۵ متغیر ورودی، سبک‌های تصمیم‌گیری عقلانی ($\beta = -0/534$)، شهودی ($\beta = -0/211$)، اجتنابی ($\beta = 0/198$) و وابستگی ($\beta = 0/138$)، روی هم ۴۹/۱ درصد از تغییرات مادی‌گرایی را تبیین می‌کنند.

این پرسشنامه پنج سبک تصمیم‌گیری عقلایی، شهودی، وابستگی، ارتجالی و اجتنابی را با ۲۵ ماده می‌سنجد و روی طیف ۵ درجه‌ای لیکرت از کاملاً موافق (۵) تا کاملاً مخالف (۱) نمره‌گذاری می‌شود. اسکات و بروس (۱۹۹۵) اعتبار مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ از ۰/۶۸ تا ۰/۹۴ گزارش کردند. در ایران اعتبار این پرسشنامه ۰/۸۵ به دست آمد و روایی محتوای پرسشنامه توسط متخصصان روان‌شناسی تأیید شد (اسفندیاری، ۱۳۹۳). در این پژوهش آلفای کرونباخ ۰/۸۱ است.

یافته‌ها

در جدول ۱ مهم‌ترین یافته‌های توصیفی دیده می‌شود. بین مادی‌گرایی و حمایت اجتماعی خانواده رابطه منفی و معنادار مشاهده شد، بین مادی‌گرایی و متغیرهای حمایت اجتماعی دوستان، حمایت اجتماعی دیگران و نمرات کل حمایت اجتماعی رابطه معنادار مشاهده نشد. بین مادی‌گرایی و حرمت خود هم رابطه منفی و معنادار و بین مادی‌گرایی و متغیرهای سبک‌های تفکر اجتنابی، آنی و وابستگی رابطه مثبت و معنادار و بین مادی‌گرایی و متغیرهای سبک تفکر شهودی و سبک تفکر عقلی رابطه منفی و معنادار مشاهده شد.

جدول ۱

میانگین، انحراف استاندارد و همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر	M	SD	خانواده	دوستان	دیگران	اجتماعی	حرمت خود	اجتنابی	آنی	وابستگی	شهودی	عقلی
خانواده	۴/۳۳	۱/۱۸	-									
دوستان	۴/۳۸	۱/۴۰	۰/۲۷۱**	-								
دیگران	۵/۳۳	۱/۲۳	۰/۳۲۵**	۰/۵۴۸**	-							
کل	۴/۸۱	۱/۲۱	۰/۷۱۶**	۰/۷۸۶**	۰/۷۹۶**	-						
حرمت خود	۳/۷۳	۵/۰۰	۰/۰۴۷	۰/۰۰۸	۰/۰۵۳	۰/۰۴۰	-					
اجتنابی	۱۶/۱۱	۷/۳۰	۰/۰۱۱	۰/۰۷۳	۰/۰۰۵	۰/۰۲۹	۰/۲۳۱**	-				
آنی	۱۶/۲۶	۶/۶۸	۰/۰۲۷	۰/۰۵۰	۰/۰۵۷	۰/۰۱۴	۰/۲۱۶**	۰/۸۰۷**	-			
وابستگی	۱۹/۲۴	۳/۱۲	۰/۱۸۹**	۰/۲۲۳**	۰/۲۳۳**	۰/۲۸۱**	۰/۱۰۰	۰/۱۰۱	۰/۱۳۴	-		
شهودی	۱۶/۱۸	۲/۸۳	۰/۱۳۳*	۰/۰۹۹	۰/۳۴۶**	۰/۲۴۵**	۰/۲۳۱**	۰/۰۳۷	۰/۱۳۳*	۰/۱۰۵	-	
عقلی	۲۰/۱۳	۲/۵۸	۰/۱۵۵**	۰/۲۲۴**	۰/۳۳۰**	۰/۳۰۴**	۰/۲۰۱**	۰/۱۹۵**	۰/۱۲۷*	۰/۰۰۷	۰/۳۹۲**	-
مادی‌گرایی	۳/۳۴	۵/۴۵	۰/۱۲۴*	۰/۰۳۹	۰/۰۰۴	۰/۱۰۴	۰/۴۸۹**	۰/۲۱۹**	۰/۲۶۸*	۰/۱۳۷*	۰/۴۰۸**	۰/۶۴۲**

*P<0/05   **P<0/01

جدول ۲

نتایج تحلیل رگرسیون برای پیش‌بینی مادی‌گرایی بر اساس متغیرهای پژوهش

P	F	t	β	R^2	R	متغیرهای پیش‌بین ورودی تحلیل	متغیرهای پیش‌بین معنادار
۰/۰۰۱	۲۴۳/۶۷۳	۱۳/۰۳۲-	-۰/۵۰۸	۴۱۳/	۰/۶۴۲	سبک عقلانی	۱. حمایت اجتماعی
۰/۰۰۱	۲۰۹/۰۸۶	-۸/۴۶۸	-۰/۳۱۸	۰/۵۴۷	۰/۷۴۰	حرمت خود	۲. حرمت خود
۰/۰۰۱	۱۴۵/۸۹۵	-۳/۵۲۴	-۰/۱۴۰	۰/۵۵۹	۰/۷۸۴	سبک شهودی	۳. سبک اجتنابی
۰/۰۰۲	۳۹۱/۱۱۳	۳/۱۵۲	۰/۱۱۸	۰/۵۵۹	۰/۷۵۴	سبک اجتنابی	۴. سبک آنی
							۵. سبک وابستگی
۰/۰۰۴	۹۴/۲۷۳	۲/۸۷۳	۰/۱۰۳	۰/۵۷۹	۰/۷۶۱	سبک وابستگی	۶. سبک شهودی
							۷. سبک عقلانی

جدول ۳

نتایج تحلیل رگرسیون برای پیش‌بینی مادی‌گرایی بر اساس مؤلفه‌های حمایت اجتماعی و حرمت خود

P	F	t	β	R^2	R	متغیرهای پیش‌بین معنادار	متغیرهای پیش‌بین ورودی تحلیل
							۱. حمایت خانواده
۰/۰۲۰	۵/۴۶۸	-۲/۳۳۸	-۰/۱۲۴	۰/۰۱۵	۰/۱۲۴	حمایت خانواده	۲. حمایت دوستان
							۳. حمایت دیگران
۰/۰۰۰	۱۰۹/۲۱۴	-۱۰/۴۵۱	-۰/۴۸۹	۰/۲۳۹	۰/۴۸۹	حرمت خود	حرمت خود

جدول ۴

نتایج تحلیل رگرسیون برای پیش‌بینی مادی‌گرایی بر اساس سبک‌های تصمیم‌گیری

P	F	t	β	R^2	R	متغیرهای پیش‌بین	متغیرهای پیش‌بین ورودی تحلیل
۰/۰۰۰	۲۴۳/۶۷۳	-۱۲/۵۲۲	-۰/۵۳۴	۰/۴۱۳	۰/۶۴۲	سبک عقلانی	۱. سبک آنی
۰/۰۰۰	۱۳۶/۶۳۰	-۴/۹۱۷	-۰/۲۱۱	۰/۴۴۱	۰/۶۶۴	سبک شهودی	۲. سبک وابستگی
۰/۰۰۰	۱۰۲/۹۰۶	۴/۹۶۰	۰/۱۹۸	۰/۴۷۲	۰/۶۸۷	سبک اجتنابی	۳. سبک شهودی
۰/۰۰۰	۸۲/۸۷۵	۳/۵۳۴	۰/۱۳۸	۰/۴۹۱	۰/۷۰۱	سبک وابستگی	۴. سبک عقلانی

بحث

راهبردهای مقابله‌ای و مکانیزم‌های دفاعی گوناگون، برای مواجهه سازشی و غلبه بر هیجان‌های منفی، می‌شود (باروراف، ۱۹۹۷). بنابراین انتظار می‌رود افراد مادی‌گرا حمایت و انسجام خانوادگی پایین داشته باشند. هم‌چنین تعلقات مادی، به دلیل نقش نمادین تعلقات مادی در تداوم روابط بین فردی، موجب پرکردن خلأ بین خود و مراقبان اصلی زندگی می‌شود.

یافته‌های این پژوهش نشان داد احترام به خود به صورت منفی و معنادار قادر به پیش‌بینی مادی‌گرایی است. این یافته با پژوهش‌های چاپلین و جان (۲۰۰۷) و چانگ و ارکین (۲۰۰۲) همخوانی دارد. در تبیین این یافته با تکیه بر نظریه گلویتزر و

هدف این پژوهش پیش‌بینی مادی‌گرایی بر اساس حمایت اجتماعی ادراک‌شده، حرمت خود و سبک‌های تصمیم‌گیری در دانش‌آموزان بود. نتایج پژوهش نشان داد حمایت ادراک‌شده خانواده به صورت منفی و معنادار قادر به تبیین مادی‌گرایی است. این یافته با پژوهش‌های دیگر (برای مثال کیسر و دیگران، ۲۰۰۴؛ گلویتزر و مالتین، ۱۹۸۲) همخوانی دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت، فقدان حمایت اجتماعی ادراک‌شده پیامدهای مخرب از جمله محرومیت عاطفی، تجربه عواطف منفی و احساس بی‌کفایتی دارد و منجر به استفاده فرد از

شکری، ا.، فراهانی، م. ت.، کرمی‌نوری، ر. و مرادی، ع. (۱۳۹۱). حمایت اجتماعی ادراک‌شده و تنیدگی تحصیلی. *فصلنامه روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسان ایرانی*، ۹ (۳۴)، ۱۴۳-۱۵۳.

مرادی، م.، باقرپور، م. و حسونند، م. (۱۳۹۵). نقش واسطه‌ای حرمت خود و عواطف مثبت و منفی در رابطه تاب‌آوری و بهزیستی روان‌شناختی. *روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسان ایرانی*، ۱۲ (۴۷)، ۳۰۵-۲۸۹.

هزارجبینی، ج. و صفری، ر. (۱۳۹۰). رفاه اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن. *فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی شهری*، ۲ (۵)، ۵۷-۴۳.

Burrough, E. (1997). Materialism as a coping mechanism: An inquiry in to disruption. *Journal of Advances in Consumer Research*, 24, 89-97.

Champlin, L. N., & John, R. D. (2007). Growing up in a material world: Age differences in materialism in children and adolescents. *Journal of Consumer Research*, 34, 480-493.

Chan, K., & Prendergast, G. (2007). Materialism and social comparison among adolescents. *Social behavior and personality. International Journal*, 35 (2), 228-273.

Chang, L., & Arkin, R. M. (2002). Materialism as an attempt to cope with uncertainty. *Psychology and Marketing*, 19 (5), 389-406.

Goldberg, M. E., & Peracchio, G. (2003). Understanding (2003). Materialism among youth. *Journal of Consumer Psychology*, 13 (3), 278-288.

Gollwitzer, P., & Multilton, L. (1982). Admission of failure and symbolic completion. *Journal of Personality and Social Psychology*, 43, 358-371.

Iglehart, R. (1990). *Culture shift in advanced industrial society*. Princeton, NJ: Princeton University Press.

Jiang, J., Zang, Y., & Ke, Y. (2015). Cannot buy me friendship? Peer rejection and adolescent materialism. *Journal of Experimental Social Psychology*, 58, 48- 55.

Kasser, T. (2008). Materialism values and current economic crisis, psychology for social. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68, 518-530.

Kasser, T., Ryan, R. M., Couchman, C. E., & Sheldon, K.M. (2004). Materialistic values: Their causes and consequences. In T. Kasser & A. D. Kanner (Eds.), *Psychology and consumer culture*.

مالتیلتن (۱۹۸۲) می‌توان گفت زمانی که فرد در رسیدن به اهداف ازپیش‌تعیین‌شده و مهم زندگی شکست می‌خورد، موفقیت را در انباشت ثروت و تعلقات مادی جست‌وجو و از این طریق احساس بی‌کفایتی و نابسندگی را جبران می‌کند و به خود آرمانی نزدیک می‌شود.

نتایج دیگر حاکی از آن است بر اساس سبک‌های تصمیم‌گیری وابستگی، اجتنابی و شهودی می‌توان مادی‌گرایی را تبیین کرد. در تبیین این یافته بر اساس پژوهش جانگ و دیگران (۲۰۱۵) می‌توان گفت، نگرش و ارزش‌های مادی‌گرایانه، بر سبک‌های تصمیم‌گیری تأثیر می‌گذارد و بسیاری از انتخاب‌ها و تصمیم‌های افراد مادی‌گرا بر اساس مقایسه اجتماعی، تبلیغات و رسانه شکل می‌گیرد و از توجه و تأمل کافی بی‌بهره است. هم‌چنین سبک‌های تصمیم‌گیری نوجوانان بر اساس نظر و پیشنهاد اطرافیان، اهداف روابط بین فردی و فشار همسالان تعیین می‌شود و از استقلال کافی بی‌بهره می‌ماند.

این پژوهش از نوع همبستگی است و به همین دلیل استنباط روابط علی از نتایج امکان‌پذیر نیست و جدید بودن حوزه پژوهش در زمینه مادی‌گرایی نتیجه‌گیری قطعی را با دشواری همراه می‌سازد. در خاتمه پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی نقش سایر متغیرهای تأثیرگذار بر گرایش به مادی‌گرایی و مصرف‌گرایی بررسی شود.

منابع

اسفندیاری، م. (۱۳۹۳). *رابطه سبک‌های تصمیم‌گیری و سرسختی روان‌شناختی با خودکارآمدی در دانشجویان*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز.

دلاور، ع. (۱۳۸۷). *احتمالات و کاربرد روش‌های آماری در روان‌شناسی و علوم تربیتی*. تهران: انتشارات رشد.

رجبی، غ. و بهلول، ن. (۱۳۸۶). *سنجش پایایی و روایی مقیاس عزت نفس روزنبرگ دانشجویان سال اول دانشگاه شهید چمران*. *پژوهش‌های تربیتی در روان‌شناسی*، ۳ (۲)، ۴۸-۳۳.

سپاه منصور، م.، براتی، ز. و حسینقلی، ف. (۱۳۹۴). نقش واسطه‌ای مقایسه اجتماعی در رابطه با حمایت اجتماعی دوستان و مادی‌گرایی. *دوفصلنامه شناخت اجتماعی*، ۴ (۸)، ۱۰۱-۸۹.

- and facilitation of intrinsic motivation: Social development and wellbeing. *American Psychologist*, 55, 68-78.
- Scott, S. G., & Bruce, R. A. (1995). Decision making style: the development and assessment of a new measure. *Educational and Psychological Measurement*, 55, 818-31.
- Slatert, A., & Marika, T. (2016). The influence of maternal self-objectification, materialism and parenting style on potentially sexualized grow up behaviors. *Journal of Eating Behaviors*, 22, 113-120.
- Shurm, L. J., Wong, N., & Arif, N. (2013). Reconceptualizing materialism as identity goal pursuits: *Function processes and consequences*. *Journal of Business Research*, 66, 1179-1185.
- Zarco, H. (2014). The influence of materialism on consumer preferences. *Journal of Management Review*, 27, 39-52.
- Zhang, J. W., Howell, R. T., Caprariello, P. A., & Guevarra, D. A. (2014). Damned if they do, damned if they don't: Material buyers are not happier from material or experiential consumption. *Journal of Research in Personality*, 50, 71-83.
- Zimet, G. D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G., & Farley, G. K. (1988). The multidimensional scale of perceived social support. *Journal of Personality Assessment*, 52(1), 30-41.
- Washington, DC: American Psychology Association.
- Misesen, H. (2009). Love is all you need: Social relatedness needs. Happiness and relationship conference and Expo. Retrieved March 23, 2017 from <https://www.brownpapertickets.com/event/895519>.
- Mittal, B. (2015). Self-concept clarity: Exploring its role in consumer behavior. *Journal of Economic Psychology*, 46, 98-110.
- Pilch, L. (2016). Do we need dark traits to explain materialism the incremental validity of the dark triad over the HEACO domain? *Personality and Individual Differences*, 102, 102-108.
- Rakrachakarn, V., Moschis, G. P., Ong, F. S., & Shannon, R. (2015). Materialism and life satisfaction: The role of religion. *Journal of Religion and Health*, 54(2), 413-426.
- Richins, M. L., & Dawson, S. A. (1992). Consumer values orientation for materialism and its measurement: Scale development and validation. *Journal of Consumer Research*, 19, 303-316.
- Rojas, M. (2008). Inefficiency in the use of income to attain economic satisfaction. *Journal of Socioeconomics*, 37, 227-237.
- Rosenberg, M. (1965). Society and the adolescent self-image. Princeton, NJ: Princeton University press.
- Ryan, R., & Deci, E. (2000). Self-determination theory